

Zomrel filozof Ladislav Hejdánek

Alexander Balogh

in: dennikn.sk — 29. 4. 2020, 2020 ♦ [text](#)

in: dennikn.sk — 29. 4. 2020, 2020 ♦ [text](#)

♦ nekrolog, slovensky, vznik: 29. 4. 2020 ♦ web

♦ obituary, Slovak, origin: 29. 4. 2020 ♦ web

Zomrel filozof Ladislav Hejdánek

Alexander Balogh, dennikn.sk, 29. dubna 2020

Keď filozof Ladislav Hejdánek, ktorý včera zomrel vo veku 92 rokov, na svojich legendárnych pražských ekumenických seminároch v šesťdesiatych rokoch vysvetľoval rozdiel medzi predmetným a nepredmetným konaním, sotva tušil, že jeho priateľ, spisovateľ a tiež filozof Eugen Brikcius, účastník týchto stretnutí, to po rokoch zúročí v autobiografickom románe Nepredmetná Odysea. Pravda, Brikcius toto učenie vzťahoval na interpretáciu mýtov, kde predmetné konanie spočíva v ich kopírovaní, napodobňovaní, ustrnutí v „osvedčených“ stereotypoch, a tým vylučuje vznik niečoho nového, kým, naopak, nepredmetné myslenie značí zaobchádzať s nimi, akoby neboli mýtmi, akoby boli opakom seba samého.

Samozrejme, v prípade Brikciusa ide skôr o perličku či kuriozitu, no faktom je, že otázky pravdy a viery, ktoré sú jadrom Hejdánekovho filozofického zamerania a ktoré tematizoval nielen vo filozofii a v teológii, ale aj v oblasti umenia, vedy, dejín a politiky, skúmal práve ako nepredmetné skutočnosti. Kritizoval západnú metafyziku ako predmetné myslenie a pokúšal sa vnímať ľudský život i svet v jeho nepredmetnej povahe.

Ladislav Hejdánek sa narodil 10. mája 1927, v mladosti sa aktívne podieľal na činnosti kresťanského združenia mládeže YMCA v Prahe. V roku 1952 dokončil štúdium filozofie na Karlovej univerzite, koncom 50. rokov spoluzakladal reformné evanjelické hnutie Nová orientácia. V ďalšom desaťročí bol okrem iného členom redakčnej rady časopisu Tvář (tam sa zblížil aj s Václavom Havlom) a jeho ekumenické myslenie ho priviedlo zákonite aj k demokraticky orientovaným katolíkom, ako bol napríklad Jiří Němec. Obaja neskôr patrili k špičkám mozgového trustu disidentského hnutia.

V spoločnosti hovorcov Charty 77. Zľava Václav Havel, Jiří Dienstbier, Ladislav Hejdánek a Václav Benda, dolu Jiří Hájek a Zdena Tominová.

Na začiatku normalizácie Hejdánek musel opustiť miesto vo Filozofickom ústave ČSAV, vzápätí bol zatknutý a odsúdený na niekoľko mesiacov. Zamestnával sa ako kurič či skladník a viedol bytové semináre, na ktoré chodili aj zahraniční filozofi. Patril k prvým signatárom Charty 77 a dvakrát bol jej hovorcom, významne publikoval v samizdate.

Po páde komunistického režimu sa habilitoval na docenta a od roku 1992 bol profesorom, stal sa držiteľom Radu T. G. Masaryka III. triedy či francúzskeho ocenenia Rytier umenia a písomníctva. Bol autorom množstva odborných prác, prekladateľom a editorom.

V roku 1990 odmietol ponuku Václava Havla stať sa podpredsedom federálnej vlády, čo neskôr komentoval v prednáške študentom: „Pre mňa tá politika nebola. Filozof ide dopredu, keď urobí krok späť, urobí krok a pokračuje tým, že cúva – musí sa vrátiť, aby videl, čo presne urobil. Musí skúmať každý krok vo všetkých súvislostiach. Ale politik na to nemá čas. Politici sú potřební, ale filozofi tiež.“